

ΜΙΑ ΘΑΥΜΑΣΤΗ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΣΤΟ ΠΑΛΚΟΣΕΝΙΚΟ



Του ΒΑΓΓΕΛΗ ΨΥΡΡΑΚΗ

Αφού αναλώθηκε -και σχεδόν το εξάντλησε- στο ποιητικό θέατρο κι έγινε κανόνας και κριτήριο υποκριτικής, αφού έκανε νότα την ελληνική λέξη, η τελευταία μεγάλη της χρυσής εποχής των ηθοποιών μας εξομολογείται στην αυτοβιογραφία της πως αν γύριζαν πίσω τα χρόνια, δεν θα ξαναδιάλεγε την καριέρα της σκηνής!..



Η Βάσω Μανωλίδου με την ξαδέλφη της, Μαίρη Αρώνη.

Η Βάσω Μανωλίδου αφηγείται τη θαυμαστή περιπέτειά της στο ελληνικό θέατρο στη συναρπαστική αυτοβιογραφία της, που κυκλοφορεί με πρωτοβουλία του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης.

Η έκδοση αυτή, ένα πολυτελέστατο βιβλίο, συμπληρώνεται από άρθρα προσωπικότητας των γραμμάτων και του θεάτρου για την προσφορά της Μανωλίδου, πηλοσίου κριτικό και φωτογραφικό υλικό και από έναν διπλό κόμικατ δίσκο με το μονόηχο του Μπέκετ «Ευτυχισμένες μέρες», που η μεγάλη μας πρωταγωνίστρια έπαιξε στο Εθνικό Θέατρο.

Πέρα από την υποκριτική περιπέτεια της Βάσως Μανωλίδου, το βιβλίο αυτό μας επιτρέπει να ζήσουμε ή να ξαναζήσουμε την ιστορία του ελληνικού θεάτρου, στη σκηνή και στα παρασκήνια, από τα 1932 έως τα 1981.

Αυτοβιογραφικές σελίδες, λοιπόν που ιστορούν μια θριαμβευτική σταδιοδρομία με απλότητα και χιούμορ, με σεμνότητα και αυτοειρωνεία, χωρίς ίχνος ναρκισσισμού. Ένα κείμενο - ντοκουμέντο κι ένα κείμενο - υπόδειγμα ήθους.

Η Μανωλίδου, απόφοιτος της Δραματικής Σχολής του Εθνικού Θεάτρου (1932), πρωτοεμφανίστηκε την ίδια

δευμένη υπόκρισή της... Κι έσπασε μιαν ατέλειωτη πινακοθήκη μαγνητικών ηρωιδών κι ερμηνειών, που μένουν ανέσπερες στη μνήμη όσων ευτύχησαν να τις χαρούν. Υπάρχουν μεγάλοι ηθοποιοί, που θαυμάζεις την τέχνη τους. Υπάρχουν άλλοι, το ίδιο σπουδαίοι, που σε κατακυριεύουν με την αλήθεια τους. Η Βάσω Μανωλίδου είναι από τους τελευταίους - κάνει την αλήθεια της τέχνης και την τέχνη της αλήθειας...».

Ηθοποιός σπάνιας ευαισθησίας και ανεκτίμητου γούστου με αφοητιστική τεχνική και υποκριτική φαντασία, η Βάσω Μανωλίδου δημιούργησε χωρίς να το επιδιώκει «σοχή» ενζενί και επί χρόνια αποτέλεσε υπόδειγμα ενζενί για νεότερες ομότεχούς της.

Ο Μιχάλης Κακογιάννης, γράφει στο βιβλίο για τη Βάσω Μανωλίδου πως του χρειάζονται όλα τα γράμματα του αλφαβήτου για να φτιάξει ένα περιδέραιο από τις λέξεις που συνθέτουν την προσωπικότητα και την τέχνη της Βασούλας.

«Η παρουσία της Βάσως Μανωλίδου, στο ελληνικό θέατρο του 20ού αιώνα ισοδυναμεί κάπως με μια θεία χάρη, σαν δωρεά άνωθεν», γράφει από την πλευρά του ο Κώστας Γεωργουσόπουλος, που προσθέτει:

■ Η Βάσω Μανωλίδου είναι το απόλυτο μέτρο της υποκριτικής στην Ελλάδα.
 ■ Η φωνή της Μανωλίδου, ένα κράμα μετάξης και χρυσού, εύκαμπτη, ρέουσα, χυμώδης, απαλή, γόργαρη, ένα τιτίβισμα, κάτι ήλιο που γλιστρά πάνω στα βρύα, μαλακή σαν τη δροσερή πόα, ανάλαφρη σαν τα φτερά εφήμερης πεταλούδας, λάμπουσα και στίβουσα σαν μακρινός αήλιος έντονος μέσα στο σκότος απηλής αστέρας. Και από την άλλη, σκληρή και πολυτίμητη, 24 καρτιλών, σαν χρυσός που δύσκολα καμινεύεται, σαν αδάμας δυσκατέργαστος, σαν ακάτης και σαν λίθος τιτανίτης.

■ Η Μανωλίδου γεύταν τη γλώσσα σαρκικά, αθάνα έφτανε ως το μεδούλι. Τα φωνήεντά της ήταν σαν αεράκι, τα σύμφωνά της σαν τρίλιες απδονιού. Συνελάμβανε τη γλώσσα από τους φθόγγους, σκημάτιζε τις συλλαβές σαν αυτόνομους μουσικούς ήχους: κάθε συλλαβή στο στόμα της Μανωλίδου είχε όχι μόνο αξία μουσική αλλά και σημασία. Είχε νόημα.

■ Η φράση της Μανωλίδου ήταν μια ολόκληρη μουσική παρτιτούρα με άπειρα χρώματα και ήχους ανεκδιήκτους. Μόνο η Μανωλίδου στη γλώσσα μας έκανε τη μουσικότητα της γλώσσας νόημα και τη λογική του λόγου νότα.

■ Η Μανωλίδου αναβλήθηκε στο ποιητικό θέατρο, σχεδόν το εξάντλησε. Η υποκριτική της έβρισκε μέσα στη γλώσσα, στα διάκενα των στίχων, στην ανάσα, στη χειρονομία, στο πετάρισμα των βλεφάρων, την ουσία της ποίησης.

■ Η Βάσω Μανωλίδου υπήρξε η απόλυτη ηθοποιός του καιρού μας: αυτοφυής, απεπανάληπτη, κανών και κριτήριο για τη θεωρία και την ιστορία της συντεχνίας, πλάσμα χαρισματικό και χαριτωμένο, οικείο και απρόσδοκο, ένας αναπεσών άγγελος ανάμεσά μας».

Βάσω Μανωλίδου

**50 χρόνια
θέατρο**

«Η ΑΓΩΝΙΑ ΤΟΥ
ΗΘΟΠΟΙΟΥ ΔΕΝ
ΠΛΗΡΩΝΕΤΑΙ
ΜΕ ΤΙΠΟΤΑ!»



χρονιά στη σκηνή του και εκτός από μικρές μόνον, στο ελεύθερο θέατρο, εξόδους, ουσιαστικά το υπηρέτησε πενήντα ολόκληρα χρόνια (ως το 1981). Ετσι συνεργάστηκε με όλες τις διευθύνσεις, πλην των κατοχικών, και με όλους τους σκηνωθέντες που πέρασαν από το θέατρο αυτό.

Ο Μάριος Πλωρίτης γράφει για τη Βάσω Μανωλίδου:

«Εβέω Θεού ενζενί χαρακτηρίστηκε η Βασούλα απ' την αρχή της θεατρικής σταδιοδρομίας της. Τανύσθηκε και απλώθηκε και υψώθηκε σε όλα τα "αζιμούθια" του παγκόσμιου ρεπερτορίου, σε αμέτρητους ρόλους κλασικούς και σύγχρονους, δραματικούς και γελοιστούς. Και τους ηλούτισε, τους "ευλόγησε" με τη λάμψη της μορφής της, το κεφάλισμα της φωνής της, με τη νεανική τρυφερότητα και το γυναικείο πάθος της, με τη κοριτσιίστικη αφέλεια και τη θηλυκή πονηριά, με την έμφυτη χάρη της και την έντεχνη, αλλά ποτέ επιπ-